

Bến Sông Xanh

Trúc Cư (trích Thiên Lương tùy bút)

Các bạn già ơi!

Về hưu trí mà vợ được một căn nhà vừa ý xinh xinh với mảnh vườn nhỏ để trồng tía, lại nằm ngay trên bờ sông, mặt nước chỉ xa cách mặt nhà có năm mươi thước thôi thì thật là một điểm phúc cho đôi vợ chồng son đã trên tám mươi tuổi cả rồi. Tôi gọi là vợ chồng son rất đúng vì khi về già con người đổi tính trở lại như đứa con nít. Buồn cười lắm các cụ ạ. Đôi khi chẳng có cái gì quan trọng cả, chỉ là chuyện ông nói gà bà nghe vịt. Thế thôi! Vậy mà cứ gân cổ lên cãi nhau như mổ bò! Rồi một lúc sau thì lại đầu vào đáy như không có chuyện gì xảy ra cả. Chả bao giờ hai đứa giận nhau như cái kiểu ‘được giận hờn nhau sung sướng bao nhiêu!’ của Xuân Diệu đâu. Ai dại gì mà giận nhau vào cái tuổi này cơ chứ. Giận nhau thì bà ấy chẳng thèm nấu nướng gì nữa cả, thế là mất ăn!

Cổng vào nhà nhìn ra sông Seine

Vườn trước mặt nhà

Căn nhà này tôi nói là vợ được thì rất đúng, bởi vì có định mua bán gì đâu. Bà nhà tôi lúc nào cũng cứ thích nói chuyện nhà cửa. Đi đâu bà ấy cũng ngắm xung quanh rồi phán: ở cái nhà này đẹp quá! cái nhà kia tuy mới mà chẳng có hồn! Cái nhà đây thì thật là cũ kỹ mà sao nó có cái gì thu hút tâm hồn mình như thế, nghĩa là nó có hồn. Quả thật câu nói sau này tôi thấy rất đúng. Có những vật vô tri mà mình cảm tưởng như nó đang nói chuyện với mình.

Thế rồi có một hôm đang đi trên hè phố ở Poissy bỗng bà ấy nhìn thấy có xấp báo quảng cáo nhà cửa ai vứt trong thùng rác. Nếu không nhặt lên thì bà ấy không chịu được. Đến lúc nhìn qua thì một hình ảnh của căn nhà đập ngay vào mắt. Ô! đẹp quá. Có ngay số điện thoại. Bà ấy gọi thử, cứ tò mò xem sao, biết đâu! Ấy thế là mấy hôm sau cả hai vợ chồng tìm đến ông dịch vụ nhà cửa. Rồi đi tới đi lui, bàn ra bàn vào, so đo tính toán. Cuối cùng là chúng tôi quyết định mua, mà trong đầu mình thì cứ nghĩ là đã vợ được chứ không phải mua đâu.

Vườn bên hông nhà

Giàn bầu và su-su ở vườn trước

Trước khi ở thì cũng phải coi cho kỹ xem có chỗ nào cần sửa chữa gì không, vì khi đi thăm nhà thì chỉ loáng thoáng làm sao mà thấy hết được chi tiết. Chỉ có cái bếp trong đó đứng lù lù một cái tủ chén bát cao lên đến tận trần nhà, mà mình lại cao tuổi leo trèo làm sao được. Cái tủ này lại được xây gắn chặt vào tường và vào trần nhà. Lóng ngóng té bể đầu thì toi mạng như chơi. May quá, thằng con rề nó đã đoán đúng ý của bà nhà tôi. Một buổi sáng trở lại thì căn tủ ấy không còn nữa, nó đã gỡ đi vứt ở khu chứa rác lúc nào rồi chả biết.

Căn bếp thật là rộng, tám người ngồi ăn trong đó thì vừa xinh. Nhưng mà cũng phải quét vôi lại bốn bức tường và cái trần cho sáng sủa. Nhất là sau khi cái tủ đã được gỡ bỏ thì cái góc bếp như một vết lõm loét khổng lồ. Phải gọi ông thợ đến. Sau khi xem xét đo đạc tính toán xong ông ta phán : chưa thể sơn phết gì được cả vì cái trần bị ẩm, nếu có sơn xong thì sơn sẽ bị tróc ngay. Đồ nợ! Coi kỹ thì hóa ra căn gác bên cạnh có một ông đang thuê. Căn phòng tắm của ông ta bị nước dò thấm sang trần nhà mình. Chắc là cũng đã khá lâu rồi mà chẳng ai biết cả, vì căn nhà chúng tôi mua cũng bị bỏ trống hai năm không có ai ở sau khi bà chủ nhà đã chết.

Bà chủ chết đi để lại một lô đồ đạc rất đẹp, hệ thống nước điện còn mới tinh, cửa kính cửa chớp sáng loáng, các stores trước mặt và bên hông nhà được điều khiển bằng máy bấm portatif từ xa tiện lợi vô chùng. Chỉ có một cô con gái độc nhất thừa hưởng cái gia tài nhỏ này. Cô ta và ông chồng đứng tên bán, gần như bán rẻ để lĩnh tiền cho mau. Cô ta nói giữa mẹ và con không ai vừa ý ai hết, nên cái nhà ấy cô ta không được có quyền có ý kiến gì hết.

Hôm hai vợ chồng đến xem nhà, cái điều mà tôi khoái nhất không phải là đồ đạc, nhưng chính là khoảnh vườn nhỏ chạy xung quanh, lại thêm cái sous-sol của ông chủ nhà (chết từ lâu) đã được sắp đặt như một cái xưởng máy nhỏ với đầy đủ dụng cụ làm vườn và những dụng cụ bảo trì. Tôi lại là người thích mày mò sửa chữa, thật là đã được giải đúng chỗ ngứa!

Căn phòng ngủ, phòng khách, phòng tắm, cầu tiêu hoàn toàn tốt. Phòng tắm mới tinh bóng loáng, có cả ghế ngồi cho người già yếu (có lẽ bà chủ nhà trước đây có phần yếu đuối chăng ?).

Giàn bầu bên hông nhà

Húng quế và rau răm trồng trong nước

Căn bếp sau một tháng chờ đợi cho cái trần khô ráo, và sau khi 'tranh đấu' với luật pháp để căn lầu đó bắt buộc phải sửa chữa lỗ dò, đã được sơn phết sáng chưng, đẹp đến nỗi cô con gái có một hôm tò mò đến thăm cô ta phải xững xốt khen mãi.

Chuyện nhà cửa đã xong, tôi bắt đầu ra tay vườn tược. Cũng may cái lưng mình còn tốt các cụ ạ! Bà chủ nhà này chỉ trồng hoa hồng, cái mà vợ tôi sợ nhất : nó vừa gai góc, vừa nhiều bọ, lại chẳng thơm tho gì mà hoa mới nở buổi sáng, chưa kịp ngấm nghĩa thưởng thức thì đến chiều nó đã tàn rồi, còn có gì chán hơn không! Cây nào cây nấy gốc to bằng cổ tay, đầy những gai, tôi không biết phải làm sao mà nhổ cho hết. May quá! con gái tôi nó đưa hình ảnh lên internet hỏi có ai muốn đào gốc hồng thì nó cho không! Chỉ trong có một nửa buổi sáng một ông tây đem ngay xe đến hốt hết, trong lòng ông ta mừng như vớ được vàng! Các cụ biết không ? Tụi tày khoái hoa này lắm, mà lại là những gốc hoa đã lâu đời, đất hơn tằm tươi nhiều!

Giải quyết xong hoa hồng thì còn một gốc hoa bégonia, nó bò lan ra khắp mọi chỗ. Trông nó thì có vẻ mềm yếu ẻo lả mình cứ tưởng là đào lên vứt đi là xong. Đến khi đào thì mới biết. Thật là khủng khiếp! Rễ của nó ăn sâu trong lòng đất. Bứng được một gốc lên thì thật là trần thân. Khủng khiếp hơn nữa là tôi đã phải tiếp tục công việc 'diệt chủng' trong ba năm trời mới xong. Vì cái rễ của nó dù chỉ còn lại nhỏ như cái que tăm thôi, cứ đến mùa xuân là nó ló đầu ra. Phải đào bới nhặt cho bằng hết mới yên được.

Giải quyết xong cái thứ hoa này thì lại lòi ra cái thứ hoa trắng trông như quả chuông nhỏ, mà cứ đến ngày 1-5 thiên hạ phải đi mua mà tặng nhau, trong khi nó ở trong cái vườn của mình thì nhỏ mãi không hết, đó là hoa muguet. Rễ của nó khỏe không thua gì rễ của cây bégonia. Nói đến hoa ai mà chẳng thích, nhưng ba cái thứ hoa lăng nhăng này nó không ở yên một chỗ mà nó xâm lăng hết mọi góc của mảnh vườn nhỏ, không diệt cho hết thì không thể trồng rau được. Già thì bát canh trẻ thì manh áo mới. Đúng thế! Mà rau quả mình trồng tất nhiên nó là 'bio' thứ thiệt ăn miếng nào nó ngọt miếng ấy các cụ ơi.

Hàng rào xi măng quanh nhà hơi trống trải. Tôi tìm trồng ba thứ hoa leo để cho chúng leo lên cho kín đáo: Hoa Jasmin như ngôi sao năm cánh trắng có mùi thơm thật quyến rũ, hoa chèvreuille vàng và trắng mùi thơm thật dịu nhưng bay rất xa. Cuối cùng là dây nho dại. Sau một năm trời, một hôm tạnh ráo êm đềm vào đầu tháng năm và gió nhẹ, tôi đến thăm vườn chợt nhận thấy có mùi thơm ngát trong gió. Nhìn lên thì thật là thú vị. Hoa chèvreuille đã nở chi chít và hoa Jasmin thì mọc từ gốc lên đến ngọn. Nó đẹp làm sao. Tôi thờ hít mà tâm hồn khoan khoái vô tả. Thật là bố công cho ông lão làm vườn là cái thằng tôi. Các cụ biết không?

Ngày mới đến, trong vườn thoang thoang có mùi thật khó ngửi. Tìm loanh quanh thì hóa ra mấy đồng phân mèo! Hai năm trời không ai chăm sóc, khu vườn đã là chỗ tiêu tiểu thoải mái cho mấy chú miu bên hàng xóm. Tôi bèn mua hai cái máy chống mèo gọi là anti-chat chạy bằng pin và ánh nắng, cắm ngay ở hai góc vườn. Hiệu nghiệm vô chùng! Kể từ ngày đó không khí trong vườn hoàn toàn trong lành.

Từ ngày tận diệt xong mấy cây hoa phá như giặc ấy thì bây giờ vườn rau thơm đủ loại xum xuê, đám cà chua đủ mọi màu trông thật vui mắt. Trên mấy giàn leo ở vườn trước và vườn sau những trái su-su và bầu lúc la lúc lỉu. Chỉ ngấm thôi cũng thấy thích mắt, nó đẹp hơn hoa nhiều, một vẻ đẹp bầu bĩnh ngon ngọt chỉ trông thôi cũng muốn ăn rồi. Ngay lối cổng vào tôi trồng ba chậu trúc, khỏi cần nói các cụ cũng biết cả rồi. Trúc tượng trưng cho lòng trong sạch ngay thẳng, sự cương trực của người quân tử. Nhưng mình chả giám tự ví như thế đâu, chỉ là cho đẹp mắt mà thôi. Phải nhìn tận mắt mỗi khi có làn gió nhẹ lướt, mấy cành trúc la đà trong nắng, tôi đứng trong cửa sổ nhìn ra, thấy nó đẹp làm sao!

Trồng rau cải thì hơi khó ở cái xứ lạnh như ở đây. Gieo hạt mấy lần nó chỉ lên hoa chả thấy lá đâu cả. Bà vợ tôi bèn trồng chicorée. Ý kiến này thật là hay các cụ ạ. Nó mọc rất khỏe, xum xuê, lá giống hệt lá cải bẹ xanh, hai đũa cứ hái ăn dần, càng hái nó càng mọc. Lá chicorée thái nhỏ ăn sống như salade cùng với cà chua, dưa chuột, hột bắp hộp và năm sáu thứ rau thơm trộn lẫn (rau răm, rau rập cá, tía tô, rau húng bạc hà, rau húng quế, húng quế xanh, húng quế tím, húng chó, húng Thái Lan). Tôi có thể nói không có nhà hàng ăn nào giám làm món này cho khách ăn, vì chắc chắn là rất đắt với những thứ rau thơm loại này, mà chưa chắc là họ có đủ hết. Thế mà hai ông bà già bữa nào cũng 'ngốn' mỗi đũa một đĩa rau sống thật ngon lành, nhẹ cái bụng mà lại thấy khỏe. Có lẽ nhờ ăn nhiều rau thơm đấy. Vừa khỏe người mà cũng lại vừa giản dị không cần nấu nướng gì cả. Đặc biệt là mấy cây húng quế. Mấy năm trước nó ra hoa rất sớm rồi tàn nhanh. Tìm trong internet thì mới biết là mình phải hái ăn đều đều. Quả nhiên càng hái ăn nó càng mọc. Ăn xong còn cái cọng tôi lại cắm vào cốc nước, nó đâm rễ tùm lum rồi mọc như trồng trong đất! Một ít lâu sau tôi lại có thêm một cái vườn treo, nghĩa là rau thơm trồng trong nước (hydroculture) và bày trên một mặt bàn phơi nắng trước cửa sổ. Nó biến thành một khu vườn xinh đẹp tí hon. Bấy thứ rau thơm và húng khác nhau chỉ trên có một thước vuông mà thôi. Vui thật! Cần gì phải trồng hoa nhỉ.

Ở ngay trên bờ một con sông mà không biết qua về nó thì mình mang tiếng vô tình. Bèn xem qua các bản đồ thì thấy sông Seine bắt nguồn từ cao nguyên miền đông nước Pháp ở vùng Langres (471m) về mạn tây bắc tỉnh Dijon, nó chảy xuyên qua la Champagne, l'Île-de-France và la Normandie trước khi đổ vào biển Manche

qua cửa biển le Havre rộng mênh mông; tổng cộng dài 776 kms. Nó được nối vào hệ thống thủy đạo của Âu châu qua hai con sông nhánh là Oise và Marne nên ở hạ nguồn từ Paris và từ Rouen tàu bè khắp các nước tại Âu châu đi về tấp nập. Nhờ có năm đập hồ nước chứa để kiểm soát lưu lượng nên lưu vực sông Seine tránh được sự ngập lụt mỗi khi có mưa lũ hoặc do tuyết băng tan, và là nguồn nước đầy đủ cung cấp cho thủ đô Paris và vùng phụ cận.

Thành phố tôi đang ở mang tên Conflans Ste. Honorine. Nó nằm vào khoảng hạ lưu sông Seine trên hữu ngạn, nó là một giang cảng trên sông này (của vùng Yvelines) và là trung tâm của các tàu thuyền tại Pháp, ngay nơi đây là chỗ sông nhánh Oise đổ vào về mạn tây bắc của thủ đô Paris. Do đó ngoài những nơi du ngoạn nó còn có một viện bảo tàng về tàu thuyền.

Giang cảng nằm về bên hữu ngạn của sông Seine. Suốt trên một chiều dài khoảng chừng năm cây số các tàu thuyền đủ cỡ đủ quốc tịch tịch tụ san sát, thường là tàu buôn hoặc du thuyền. Nhiều nhất là loại sà lan du ngoạn, có cái dài hơn một con tàu điện. Đêm đêm những con tàu sáng chưng trôi nhẹ trên sông thật là đẹp mắt. Có cả một đội lính cứu hỏa với tàu cao tốc nhẹ để cấp cứu khi có xảy ra tai nạn bất ngờ. Khoảng giữa bến tàu là một chỗ dành riêng cho du khách vừa ghé lại để thăm viếng và ngoạn cảnh vừa dừng chân nơi đây để nằm phơi nắng. Tất nhiên các tiệm ăn và giải khát không thể thiếu.

Bà vợ tôi trước thềm nhà

Lọt vào giữa đám tàu thuyền thì đặc biệt có một con tàu nhỏ khiêm nhường, trên ngọn cột cờ tung bay là cờ vàng trắng của tòa Thánh Vatican ở Rome. Các chậu hoa lá đủ màu được treo xung quanh boong tàu. Cửa ra vào bên hông tàu được mở rộng ngày đêm. Một giòng chữ nhỏ rất khiêm nhường, nếu không tò mò thì không để ý, đã đập vào mắt bà vợ tôi khi bà ấy đi dạo trên bờ sông: 'Bateau-Chapelle Je Sers'. Tìm hiểu thêm thì mới biết con tàu sà lan này được đóng và được sử dụng từ năm 1919, thoạt đầu nó chỉ để chuyên chở than,

mãi sau này nó mới biến thành cơ sở của sự cứu rỗi của Tòa Thánh Vatican và cũng là tổ chức tương trợ tàu thuyền. Một nửa tàu về đằng mũi biến thành nhà nguyện, như một giáo đường nhỏ. Nửa phía sau biến thành một phòng ăn tập thể có cả bếp núc. Lúc chúng tôi đến đây thì nó đang là nơi tiếp đón một số di dân Tây Tạng. Trên bãi đậu xe trước lối vào của 'con tàu cứu rỗi' này, ngày cũng như đêm, thường thấy tùm năm tùm ba một số thanh niên nam nữ có sắc da rám nắng. Họ ra vào con tàu này rất tự nhiên và luôn giữ thái độ bình thản, yên lặng. Người ta bảo dân Tây Tạng hiền hòa và chân thật nên các bà già Pháp trong tổ chức tương trợ thường giúp đỡ họ rất nhiều. Các bà hay xuất hiện giữa đám thanh niên này và mang đến cho họ thực phẩm và quần áo...Vài ba năm sau số thanh niên này đến càng ngày càng đông, tấp nập, đến nỗi tôi đã đổi tên gọi của bến tàu này: tên của nó là Promenade François-Mitterrand nhưng thật khôi hài tôi hỏi bà vợ tôi là hôm nay bà đã đến Promenade des Tibétains chưa? Vì kể từ ngày bà ấy khám phá ra 'con tàu cứu rỗi' thì cứ mỗi lần chúng tôi từ Poissy lên Conflans, không bao giờ bà ấy quên đi thăm nó, vì nó có một tủ đầy sách bán rẻ gần như cho không. Những sách báo đủ các loại mà người ta đọc rồi đem đến để vào đó. Ai muốn đọc thì cứ đọc tại chỗ hoặc muốn mang về nhà thì bỏ vào cái thùng một vài euros tùy tâm, hoặc không bỏ gì cả cũng chẳng sao. Bà vợ tôi đã tìm ra những cuốn sách khá hấp dẫn, ví dụ : 'Mitterrand et les 40 voleurs' của tác giả Jean Montaldo (trong đó có đọc mới biết mảnh khóe ăn cắp của công của bọn người cộng sản hoặc xã hội chủ nghĩa), hoặc 'le petit homme' của tác giả Pierre Vabre (trong đó kể một thanh niên miền nam Việt Nam đi theo Cộng Sản miền bắc và cuối cùng đã phải vượt biên. Sang đến Pháp, hắn biến thành một loại triết gia đã quyến rũ đôi uyên ương trẻ măng đang thi tú tài triết. Ngày nào đôi bạn trẻ người Pháp cũng hẹn nhau cùng đến và chờ đợi hắn trên một cái ghế đá gần bờ suối để mỗi lần ngồi nghe hắn thuyết mà cứ ngẩn ngơ cả người...! Sau đó cả hai đã cùng đậu tú tài triết và đã thành hôn sau khi 'triết gia' đã qua đời. Riêng tôi khi đọc cuốn này cũng phải công nhận là lý thú. Nó như học thuyết của Phật giáo bàng bạc trong từng câu nói. Mà tác giả cuốn tiểu thuyết này cũng là một giáo sư triết học. Và cuốn 'le petit homme' là tác phẩm đầu tay của ông đã được giải thưởng của hội văn bút Pháp.

Thưa các bạn già,

Trú ngụ trên bờ một con sông thì cảm thấy thích thú, bỗng nhiên sực nhớ loáng thoáng đến một điệu nhạc rất quen thuộc của miền nam xưa, của Sài Gòn, nhưng lại không nhớ tên bản nhạc, lời ca và tác giả của nó. Tôi bèn lồng ý nghĩ của riêng mình vào điệu nhạc ấy. Vì không nhớ hết điệu ca nên có thể có chỗ rất khác với bản chính. Một ngày nào, nếu chúng ta lại được ngồi bên nhau, tôi sẽ hát nho nhỏ vào tai để xem xem trong các bạn già có ai còn trí nhớ tốt không, có ai nhận ra điệu nhạc này không, có nhớ tên bản nhạc, lời ca và tác giả của nó chẳng ?

BẾN SÔNG XANH

*Bên sông...có...nhà ai xinh xinh
Giàn su su...giàn bầu...leo quanh...vườn
Trên sân...có...hàng tre xanh biếc
Nắng hoe vàng...ong bướm...bay chập...chờn
Sông Seine...nắng...chiều xoi chênh chênh
Đàn cao sóng...đoàn tàu...lao êm...đềm
Ven sông...có...hàng cây dương liễu
Bóng xanh rờn...theo gió...đùa ngả...nghiêng
Lờ đờ... giòng sông trôi xuôi
Chao cánh...bầy chim tung trời
Xa xa...con...tàu mang ơn phước
Lá cờ vàng...phất phới...là nguồn... vui
Niềm vui đơn sơ!
Lòng tràn ước mơ!
Trời xanh...xanh...lơ...!*

***Thiên Lương**: tên ngôi sao bản mệnh trong lá số Tử Vi của **Trúc Cư**

Nguồn: Nội San Y Giới số 83 91